

Landskap: Skåne Upptecknat av: Sten Borg
Härad: Ö. Göinge. Adress: St. Östergatan 20. Ystad
Socken: Färlöv Berättat av: Nils Olsson. Arbetare.
Uppteckningsår: 1943 Född år 1865 i Färlöv

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kloka.	s. 1-17.
Kärring drog till sig smör.	s. 18.
Lappskott.	s. 19.
Skogssnuvan.	s. 22.
Väktare.	s. 23.
Spökeri på isen.	s. 24.
Det arbetades i smédjan på natten.	s. 25.
Varsel.	s. 25-26.
Bäckahästen.	s. 27.
Prästen i Vemmerlöv.	s. 28.
Om ingenjör som lurade arbetarna på sin betalning.	s. 29.
Pintorpafrun.	s. 34.
Varulv, mara.	s. 37.
Trolleljungby horn och pipa.	s. 40.
Barn hittades på förstutrappan, - försvann när det blev äldre.	s. 47.
Troll.	s. 48.
Spökrum i herrgård.	s. 50.
Thott och Vogn.	s. 51.
Potteboa Jösse.	s. 53.

ulma k. 25

H. & 21.

ulma k. 12.

B. Blåkullafärd varje skärtorsdagsnatt till Blå Jungfrun.	s. 58.
Gastabloss.	s. 59.
Gastar.	s. 61.
Svartkonstbok.	s. 62.
Trollkunnig ryktare.	s. 65.
" smed.	s. 67.
Stickor som var guld eller silver.	s. 69.
Hobergsgubben.	s. 70.
Kitta grå.	s. 72.
Sten från kyrkogården förorsakade spökeri.	s. 73.
Gengångare.	s. 75.
Kyrkogrim. <i>H. E. 13.</i>	s. 77.
Göra upp kontrakt med den onde.	s. 78.
Skatter.	s. 79.
Tomten. <i>Ums k. 19.</i>	s. 81.
Storkar.	s. 82.
Rida Staffan.	s. 83.
Julottan.	s. 84.
Göingevisa.	s. 85.

ACC. NR M. 9060: /

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kloka.

En gång höll vi på och dika i Tjörlanda. Vi var 8 stycken som dika. Jag var på den tiden 12 år. Min far var också med. Vi brukar resa hem till våra hem var lördag och så stanna vi hemma till måndag morgon. Så var det en måndag när vi kom till arbetet så var alla våra doningar försvunna. Där var nån som hade tatt alltihop. Vi visste inte vad vi skulle göra för vi kunde ju inte arbeta utan våra grejor. Så var där hos oss en torpare som kände till en kvinna i Ölsjödal som dom brukar kalla för Änglika som skulle vara liksom lite klok och kunde skaffa stulet tillbaka. Dom andra var inte riktigt med på det för dom trodde inte det skulle vara till nån nytta men så var där en som sa att vi skulle gå till en krog som hette Rumleborg och den låg lite bortom där som Änglika bodde så vi skulle gå föbi hennes hus.

ACC. N:R M. 9060: 2.

När vi då kom förbi det huset där Änglika bodde så kom vi överens om att när vi ändå var där så kunde vi gott gå in och höra vad hon sa om det. Vi gick in och hälsa på henne och sa som det var att nån hade tatt alla våra doningar och att vi inte kunde arbeta utan dom. Så var det så att hon hade en liten kammare som hon gick in i när hon skulle tänka. Hon gick in där och var där inne i 5 minuter. När hon så kom ut så sa hon: "Gån nu tillbaka till arbetsplatsen så kommer ni att möte den som tatt era doningar på vägen och e det så att ni inte möter nån så kommer han till er på arbetsplatsen så snart ni kommit fram. Vi brydde oss inte om att gå till krogen utan gick rakt tillbaka till arbetsplatsen. Vi mötte ingen på vägen dit men just som vi kom fram så kom där en dom bruka kalla för Ola Tjyv dit och då sa vår förman att den där kände han till. Det var nog han som hade tatt våra doningar. Vår förman gick

2
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9060:3.

3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fram till honom och sa; "Hör du Ola var ska du hän. Ska du till Rumleborg? Jo det skulle Ola. " Ja då kunde du gott köpa lite åt oss också när du ska dit ändå", sa förmannen. Det lovte Ola och så vänta vi på att han skulle komma tillbaka. När han så kom så ville han bara sätta ifrån sej flaskan och gå men förmannen sa till honom att han skulle vara med och dricka en sup. Men det ville inte Ola. Då sa förmannen; " Ja du Ola det är lika bra att du erkänner att du tatt våra doningar." Men det ville inte Ola erkänna. Nu var det också så att Änglika hade sagt att tjuven hade gömt doningarna i en ruåker och sålt en del. Det sa vår förman till honom. Men det gick inte Ola heller med på. Då höll vi honom kvar och skicka efter fjärdingsmannen i Skepparslöv. Och när han kom så var Ola tvungen att bekänna. Han hade sålt en del av verktygen och resten hade han gömt i en ruåker och han fick visa oss platsen också.

ACC. NR M. 9060:4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Min far var en gång på arbete vid en torvmosse. Han hade en kamrat med sej. Dom höll på att smira. Det var att när dom förr bröt torv så skar dom först opp torven och la ut den liksom på ett golv och slog vatten på och sen gick dom och trampa på den med träskostövlar. Sen hade dom liksom en räfsa med tre tänder som dom skar torven med i fyrkantiga bitar. Dom drog då räfsan först på längs och sen på tvärs. Det var då dom trampa på torven som dom smira. När dom höll på med det så hade dom en gång blitt å med sina träskostövlar och dom kunde inte hitta dom nånstans så dom förstod att nån hade tatt dom. Far gick då iväg till Änglika och frågte henne om hon kunde göra nåt åt det. Änglika sa då att där var nån som tatt stövlarna och hon skulle tvinga honom att gå tillbaka och sätta dom där han hade tatt dom. Far skulle bara gå tillbaka till torvmossen och vänta. Far gick och när han och hans kamrat suttit en

ACC. NR M. 9060:5

5
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

stund och väntat så kom där en karl och hade stövlarna med sej. Han gick precis som i sömne. Han gick rakt förbi far och den andre utan att se dom och så satte han ner stövlarna på en bestämd plats så han kasta dom inte ifrån sej. Sen gick han sakta sin väg igen. Han sa inte ett ord på hela tiden. Far och den andre förstod att han liksom gick i sömne så dom sa heller ingenting utan lät honom vara för dom fick ju igen sina stövlar och det var det dom ville.

Förr var där i Åby en kvinna som brukade gå till Kristianstad efter posten till byn. Hon skulle gå 2 gånger i veckan. Så var det en gång hon var i Kristianstad så hade hon en räcka ulltyg som hon skulle ha med sej. Hon gick in i Billings affär och skulle handla något. När hon sen skulle gå igen så var räckan försvunnen och dom kunde inte hitta den. Bokhållaren hade inte heller sett vem som tatt

ACC. NR M. 9060:6.

6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den. Kvinnan gick tillbaka till Åby utan räcken och sa till sin man hur det hade gått till.. Mannen gick då till Änglika och bad henne om hjälp. Änglika gick då in i sin kammare och stanna där i 5 minuter och sen kom hon ut och frågte mannen om han hade nåt tyg eller nät annat som hade vatt fruns men det hade mannen inte. " Det var synd", sa Änglika, " För då skulle tjyven fått gå ända till Åby och lämna er räcken. Men nu kan jag inte få honom till det. Men han ska i alla fall få lämna den där han har tatt den." Så dröjde det lite och så kom kvinnan in till Billingsens och frågte om dom hade fått tillbaka räcken. Jo men hade dom så. En dag hade där kommit en räcka liksom inkastad på disken. Men det gick så fort så dom hann inte se vem det var som kom med den. Och när dom sprang ut på gatan så var där ingen. Men räcken var sönderklippt och det hade Änglika talat om att den skulle vara så det stämde bra.

ACC. NR M. 9060:7.

7.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Änglika var bra till att bota sjukdomar också. Min mor hade en gång fått ansiktsrosen. Hon var så svullen i ansiktet så att ögonen knappt syntes. Hon hade sökt flera doktorer men där var ingen som kunde göra nåt åt det. Mor gick då till Änglika. Och hon sa till mor att hon skulle tvätta ansiktet med havresoppa och sen skulle hon skölja noga med rinnande vatten efteråt. Men det skulle vara rinnande vatten annars dög det inte. Mor gjorde som Änglika hade sagt och sen blev hon bra och hon hade det sen aldrig mer. Änglika tog aldrig betalt för det hon gjorde utan hon sa alltid ifrån att ville dom ge henne nåt så var hon tacksam men ville dom inte så gjorde det ingenting. Hon skulle likaväl hjälpa dom så gott hon kunde.

ACC. NR M. 9060:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Här i Färlöv bodde en kvinna som hade en gris. Men så en dag blev grisen gällig och höll på att dö. Han ville inte äta utan lå bara på ryggen och sträckte benen i väret. Men så gick kvinnan till Änglika och frågte om bot för grisen. Änglika gav henne då nåt som hon skulle ge grisen när hon kom hem. "Ja om han lever då," sa kvinnan. "Ja men gör han så," sa Änglika, "när ni kommer hem så står grisen och äter allt vad han kan." Och det stämde. När kvinnan kom hem så stod grisen och åt av tråget. Hon gav honom likväl det som hon hade fått av Änglika och sen blev grisen bra och blev inte sjuk mer. Och kvinnan blev förstås glad för det var en fin gris och han var skaktefärdig också.

En gång höll vi på och dika strax utanför där Änglika bodde. Det var min far och jag. Vi var då inne hos Änglika och åt vår middag. Då satt vi och prata med henne och hon berättade

ACC. NR M. 9060:9.

9
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

då för oss att en gång hade där kommit två främmande karlar resande till henne med häst och vagn klockan 4 på morgonen. Det var på vintern. Dom hade knackat på och villat komma in och när dom sen kommit in så ville dom ha kaffe. Änglika ville först inte ge dom nåt kaffe men då blev dom arga och sa att dom skulle ha kaffe. Änglika gav dom till slut kaffe. När dom så hade druckit och skulle gå så betalte dom ingenting för kaffet men där stod en påse mjöl på soffan och den var Änglikas men en av karlarna ville försöka knycka den. Men när han kom bort till den och tog i den så kunde han inte släppa den hur han än drog. Och då skulle den andre också hjälpa till men han blev fast han också. Änglika lät dom så stå en god stund och dra och hon sa att hade hon inte ynkad ve hästen som stod ute i kylan så skulle hon låtit dom stå där ända tills det blitt dager. Och så sa hon till dom att dom skulle inte bry sej om att knycka från en gammal kärring mer.

ACC. NR M. 9060:10.

10.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I Roalöv var där en påg som gick och vakta kor i Ölsjödal strax intill där Änglika bodde. Så en dag fick han för sej att han skulle göra nåt elakt mot Änglika så han gick bort på hennes förstutrappa och gjorde sina behov. Sen gick han därifrån igen. Änglika var inte hemma just då men när hon kom hem så fick hon se vad som hänt och då kalla hon på pågen och frågte honom om han hade gjort det men han sa att han hade inte gjort det och han visste inte heller vem som hade gjort det. Men Änglika sa till honom att det var lika bra att han erkände för han skulle få göra det till sist ändå och hon lovte honom att han skulle inte få nåt för det bara han ville erkänna. Men han ville inte. Så gick det en tid och pågen kunde inte göra sina behov på hela tiden. Han blev allt sjukare och sjukare så till sist kunde han inte arbeta. När det hade gått en hel vecka så sa hans husbonde till honom att han hade hört att han hittat på spektakel

ACC. NR M. 9060 //

//,
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hos Änglika och var det så så var det bäst att han gick till henne och bad om förlåtelse. Pågen ville först inte men så blev han sämre och så fick han ge sej iväg dit. När han då kom fram till Änglika så bad han vackert om förlåtelse för det han hade gjort. Och Änglika sa åt honom att han kunde ha erkänt genast så hade han sluppit och bli sjuk. Och så sa hon åt honom att han skulle ta det långa benet före och springa hem så fort han kunde för annars kunde det hända att han fick göra i sina byxor.

När Änglika skulle dö så hade hon det mycket svårt. Hon lå och drogs med döden i flera dar. Där var också flere präster hos henne. Men hon hade aldrig gjort nåt som var ont för när dom kom och ville att hon skulle sätta sjukdom på folk så sa hon alltid: "Kan jag inte göra nåt gott så vill jag i alla fall inte göra nåt som e ont." Men hon hade likaväl så svårt för att dö.

ACC. NR M. 9060:12.

12.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I Torsebro var där en gubbe som hette Johan Johansson. Hos honom var där varje jul en gris död. När det hade hållit på så en tid så tyckte han att det var bäst att söka en klok gubbe. Han hade hört att där skulle vara en bra klok gubbe oppe i Småland så han for dit. Den kloke sa då åt honom att där var nån som ville honom illa så det var därför som en gris dog varje jul och så frågte han om gubben ville att han skulle göra nåt elakt ve na. Men det sa gubben att det ville han inte vara med om men han skulle förstås bra gärna vilja veta vem det var. Då sa den kloke att han skulle ställa om så där blev nåt märke som gubben skulle kunna se vem den skyldige var. Så reste gubben hem igen och efter en tid så kom hans nabikvinna in till honom och hade tappat ena ögat. Hon sa att rätt som det var en morgon när hon vakna så hade hon tappat ena ögat och då förstod gubben vem den skyldige var och sen fick han ha sina grisar i fred.

ACC. NR M. 9060:13.

13
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Här i detta huset bodde en gång en familj till och mannen
bruka dom kalla för "Vardagsper". Så var det en gång som Vardags-
per hade blivit å med 20 kronor. Där hade inte varit nån
främmande hemma hos honom och ingen av oss hade vatt hemma
och hans kärring visste ingenting om hur pengarna kommit
bort. Men Vardagsper misstänkte i alla fall sin Kärring
så han sa till henne att hon skulle tala om ifall hon hade
tatt dom. Hon skulle inte få nåt för det och hon skulle
få behålla pengarna bara hon ville erkänna. Men kärringen
neka. Då tog Vardagsper och for i hemlighet till den kloke
gubben i Småland och sa hur det var. Då sa den kloke : Vill
du se tjuven så kan du få se här." Så tog han fram en spann
full med vatten och när Vardagsper titta i vattnet så fick
han se sin egen kärring. "Ja jag ante nog att det var hon,"
sa han. Sen for han hem igen och det första han gjorde när
han kom hem var att ge kärringen en orre så hon damp i golvet.

ACC. NR M. 9060 :/4.

Och så sa han åt henne att han vatt hos en klok och tatt reda på att hon var tjyven. Och så skällde han på henne för att hon nekat först för hade hon erkänt genast så hade han sluppit fara till Småland. Kärringen erkände då att det var hon som hade tatt pengarna och så fick hon lämna igen dom.

När min far bodde i Hanaskog så var han nabo med en annan torpare och dom två höll bra ihop och gjorde körslor för dom andra bönderna i trakten. Min far hade två hästar och det hade den andre också men min fars hästar var alltid så magra hur mycket han än gav dom. När dom var ute och körde så skulle far alltid köra först. Den andre ville aldrig köra före. Så var det en gång dom hade vatt i Åhus och hämtat timmer. När dom då skulle köra tillbaka så fick far som vanligt köra först och hans hästar fick dra och slita av alla krafter för att vagnen skulle gå. Far tyckte

14
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9060:15

15

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

det var synd om dom men när lasset var så tungt så var där ju inte nåt att göra vid det. Men när dom så kom till Bjärlöv så kom där en lappgubbe fram till far och ville åka med honom. Far tyckte att hästarna hade nog och dra, men lappgubben sa att han var så lätt så det skulle nog inte göra nåt. Ja så fick han komma opp i vagnen och åka. När dom så åkt en stund så ville lappgubben köra också. Far sa att tyckte han det var roligt så gick det bra för sej. Och så tog lappgubben tömmarna och medesamma som han tog dom så höll hästarna på att falla på knä. Så lätta det för dom. Far tyckte det var konstigt för sen gick det mycket lättare för hästarna hela vägen, men han sa ingenting. När dom sen kom hem så sa lappgubben till far: "Du har haft hans lass också. Han har ställt om så dina hästar har fått dra två lass på en gång men han har kör tomme. Om du ser det fler gånger så ska du bara stiga av vagnen och gå fram till

ACC. NR M. 9060:16.

den ene hästen och ta av honom huvudstolen och så ska du kika genom den så får du se hur det ligger till. Men du ska akta dej för att kika för länge för annars får du dej lätt en orre." Och det var inte bara med hästarna det var otur för far. Hade han en kalvko så dö alltid både ko och kalv och så var det i allt annat också. Men den andre torparen gick det alltid bra för. Men så sa lappgubben: " Nu ska jag gräva ner nåt i stallet så kan han inte göra nåt ve dina djur mer." Och så tog han och band en massa knutar på nåt tyg han hade och så grävde han ner det i en spilta. Sen frågte han far om far hade nån stubbakvast som han kunde skära hackelse av. Jo far hade en och så skar lappgubben hackelse av den och så gav han det åt hästarna. Far tyckte det var konstigt men han sa ingenting. Sen efter en stund så sa lappgubben att nu kunde dom gå ut i stallet och se hur hästarna hade det. Och när dom kom ut där så var där

16
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9060:17.

fullt med hö i krubborna till hästarna och dom åt och mumsade. Men så sa lappgubben att dom skulle gå in och se hur den andre torparens hästar hade det. Och när dom kom dit så såg dom att hästarna i krubborna hade bara kvistarna efter stubbakvästen /riskväst/. Och då sa lappgubben: "Så stor kraft som det är i dom här stubbarna har dina hästar fått leva av men dom andre har haft dubbelt mer mat för dom har haft det dina hästar skulle ha också." Men sen var det slut med oturen för far. Hästarna blev granna och feta och korna kalva som dom skulle. Men för den andre gick det bakåt. Han blev allt fattigare.

12
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9060:18.

Min farfar hette Per Svensson och bodde i Hanaskog. En långfredagsmorgon klockan 4 så skulle han gå ut och se om sina hästar. Då fick han se att där var en kärring som sprittande naken stod ute på en hall och hon skrek: "Så långt som detta rop höres är smöret mitt." Då ropa farfar tillbaka mot henne: "Det e så fan heller". Och medesamma försvann kärringen. Dom hade mycket svårt att få smör i trakten där. Hur mycket dom än kärna så blev det bara fragg av det. Men den där kärringen som var nabo till min farfar hon hade alltid smör att sälja fast hon bara hade två kor. Så att där var nåt fuffens med henne det hade dom förstått. Och sen efter den gången farfar ropa så tappte hon sin makt så dom andre dom fick bra med smör när dom kärna.

18.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9060:19.

19.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lappaskott.

Lappskott det var nåt som elakt folk kunde sätta på andra. Jag känner nog till det för jag hade en kusin som bodde i Hanaskog. När hon bara var så där en 3 år gammal så satt hon en gång ute i marken på en sten och då var där nåt som stack till henne i knäet och sen kunde hon inte begagna det benet riktigt. Hon blev krympling i hela sitt liv. Hon sökte så många doktorer som hon kunde hitta men dom sa allihopa att det var lappaskott och det kunde dom inte bota. Hon kunde förstås ha sökt en klok gubbe men det gjorde hon inte förrän det var försent. Det var förstås hennes föräldrar som skulle tänkt på det men det gjorde dom inte utan dom gick till doktorer. Sen var det för sent så dom kloke dom kunde inte göra nåt heller.

ACC. NR M. 9060:20.

20

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Här i Färlöv bodde en trädgårdsmästare som hette Edwards.
Så en gång fick han se att där var två stycken som rörde
sej nere i hans trädgård. Det var vid den tiden då bigaråerna
var mogna så han trodde att det var nära pågar som ville
knycka bigaråer. Han gick ner i trädgården och gick emot dom
och då gick dom sin väg. Då öka han farten och ju mer han
öka ju mer öka dom så han trodde inte att han skulle kunna
hinna fatt dom. Men så till sist när dom kom fram till ett
hus där det bodde nära som hette Bjerstedt så kom han
dom så nära så att han kunde se dom tydligt och då fick
han se att dom var utan huvud så det var rå. Då blev han
rädd så han gjorde helt om och sprang hem det fortaste
han nånsin orka. Men han akta sej noga för att tala om det
samma dag. Utan han sa det inte för än nästa morgon.
Min far tjänste en tid på Hanaskog. Mens han var där så
bruka han få rida med brev till prästen. Dom bruka kalla

ACC. NR M. 9060:21

21
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

det för herdabrev på skojs. Så var det en lördagskväll far skulle rida iväg. Han kom iväg lyckligt och allt gick bra på vägen dit men när han sen skulle hem så tog han en genväg och kom då in på en liten biväg. Rätt som det var så tvärstanna hästen och ville kasta sej från vägen men far höll honom kvar. Far undra mycket vad det kunde vara som gjorde att hästen bar sej så åt och han behövde inte vänta länge förrän han fick se en stor sugga komma gående längs vägen. Att det inte var en vanlig sugga förstod far genast och i detsamma som suggan hade kommit förbi far och hästen så satte hästen iväg som han hade haft eld i rumpan och far kunde på inga villkor hålla honom. Han sprang allt vad han orkade ända tills han kom hem till stallet. Men när far så kommit hem så talte han genast om det och det skulle han inte ha gjort för sen blev han sjuk och fick ligga i 6 veckor.

ACC. NR M. 9060:22.

Skogssnuvan.

22.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Min far hade en gång varit och arbetat vid Kviinge bränneri. Det var fullmåne när han gick hem på kvällen så det var nästan lika ljust som mitt på dan. Far var spik nykter. Klockan var bortåt 9 på kvällen när han gick hemåt. Så var det så att han skulle gå förbi en stor sandhåla strax vid Kviinge bränneri. Först gick han förbi den en gång men när han så hade gått en stund så kom han till den igen och så höll han på till klockan var 3 på natten. Var han än gick så kom han till sandhålan och han var hela tiden rädd att han skulle trampa ner i den. Till slut kom han att tänka på att när man råka ut för sånt så skulle man vända mössa så skulle man sen kunna gå rätt. Det gjorde far och medesamma han vände sin mössa så hörde han ett skratt bakom sej i skogen. Och då kunde han hitta rätt och när han så såg sej omkring så märkte han att han var långt från sandhålan.

ACC. NR M. 9060:23

Förr var här alltid väktare på dom stora gårdarna här i trakten. Dom skulle då blåsa varje timme i ett horn för att folket skulle veta vad tiden var på natten. Dom skulle börja klockan 10 och så hålla på till klockan 4 på morgonen. Min far var också väktare på Araslövs gård. Men det var så att han hade svårt för att blåsa i det där hornet. Det blev inget redigt ljud av det utan det bara väste, så jag fick alltid följa med honom och blåsa i hornet i hans ställe. Vi hade också en stor röd hund med oss. Det var så konstigt med det för vi skulle ju blåsa på mer än ett ställe och när vi skulle gå från det ena till det andra så skulle vi gå förbi kyrkan och var gång vi skulle förbi där så ville hunden inte gå med. Han reste borst och morra så vi fick dra honom förbi men vi såg ingenting men det var tydligt att där var något som han såg men inte vi. Mellan när vi blåste så låg vi i kostallen för där var ju

23
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9060: 24

24.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

varmt och gott när det var kallt ute. Så en gång när vi låg där så var där alldeles tyst och stilla i stallen. Korna låg allihopa och mumsade men rättsom det var så for dom opp allihopa som på ettt tecken och börja vingsa sej och slita i kopplet. Vi for också opp och skulle se vad som stod på. Men där syntes ingenting. Då gick vi ut och skulle se om där var nåt men där syntes heller ingenting. Sen tyckte vi att det liksom var lite kusligt så vi våga inte ligga i kostallen mer.

En söndagskväll på vintern satt far och jag och titta ut genom fönstret neråt sjön. Där såg vi fullt å folk som sprang där nere och slog kana och andra åkte skridskor. Vi hörde tydligt hur dom ropa och skratta och vi hörde också hur träbonnerna klappra på isen och hur skridskorna skar i isen. Så tyckte far att det kunde va trevligt att gå ned

ACC. NR M. 9060:25.

på isen och titta på ungdomarna. När vi då kom ner där så var där inte en kutte och där var inte heller nära märken i isen efter skridskorna ekler kanorna. Då sa far till mej att jag skulle inte säj nåt om det förrän nästa dag för det var rå som hade vatt där och det fick man inte tala om för då blev man sjuk.

När far arbeta på Karpalunds gård så hade han ju rätt långt att gå när han skulle hem. Så kunde det ibland hända att när dom skulle ha sin lön så blev det rätt sent innan han kom iväg. På vägen hem låg där en smedja och det slog aldrig fel utan när far gick förbi där sent på kvällen så smidde dom allt vad tygen höll där inne i smedjan trots att där var alldeles mörkt. Det var nån slags varsel.

25.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9060:26.

Vi bodde en tid nabo med en skomakare som hette Nilsson. När han arbetade så hade han en sten mellan knäna som han banka läder på för att det skulle bli mjuk. Och ibland om nätterna så kunde vi höra hur det bankades läder mot en sådan sten inne hos Nilsson. Mor sa ofta: "Det var en faslig karl den där Nilsson. Kan han inte ge sej lite råd ens på natten." När vi sen sa till Nilsson varför han hade haft så brått med att banka läder mitt i natten så blev han glad för han sa att det var ett gott varsel för han hade inte själv vatt oppe och bankat utan det var ett varsel som betydde att han skulle få mycket att göra den närmaste tiden.

26.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9060:27.

27

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bäckahästen.

I Västra Vram i Gärds härad kom där en gång fram en häst till nära barn som lekte på en äng. Han strök sej mot barnen och gjorde sej låg så att dom kunde komma opp på honom. Och allt eftersom dom klättra opp så gjorde han sej längre också så där fick plats hur många som helst. Barnen trodde förstås att det var en vanlig häst så dom var inte rädda utan dom klättra opp allihopa. Och när den siste hade kommit opp så skulle hästen just sätta sej i gång då det kom en stor karl dit och rick se det och han rusa fram till hästen och strök av alla barnen med armen så dom rök i baken allihopa och i desamma så försvann hästen och dom såg honom inte mer. M

ACC. NR M. 9060:28.

Prästen i Vemmerlöv.

Förr hade dom alltid dugliga präster. I Vemmerlöv var där en präst som folket inte tyckte riktigt om för han var så sträng så dom klaga hos kungen och ville ha honom avsatt. Min far har berättat historien och sa att det skulle vara Karl XI som var kung då men det vet jag inte säkert. Emellertid så reste kungen dit och sa till prästen att han skulle bli avsatt om han inte kunde hålla en bra predikan på ett koncept som kungen skulle ge honom. Prästen hette förresten Per Nyman. När så söndan kom så lämnades till prästen ett papper från kungen när han gick upp i predikstolen. Där skulle stå på papperet vad prästen skulle tala om. Men när prästen kom upp på predikstolen och titta på konceptet så stod där ingenting på det. Men han fatta sej och så höll han en 3 timmar lång predikan med utgång från: Av

28
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

A. 1225 B

ACC. NR M. 9060:29

29

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

intet skapade Gud världen. Kungen blev då belåten med hans predikan och han fick behålla sin plats som präst i Vemmerlov.

Jag arbeta en tid som stenhuggare i Hallabacken. Vi hade där en ingenjör som hette Åkesson men han dög inte till nånting. Han kunde inte själv göra en sten och långt mindre kunde han visa oss hur vi skulle göra. Vi var nybörjare allihopa. När vi så hade arbetat i Hallabacken en tid så blev vi förflyttade till Simrishamn. Vi hade fått en beställning från Danmark på sten och den skulle vi göra där i Simrishamn. Men den stenen var oduglig. Det sa vi till ingenjören med han begrep det inte utan vi fick fortsätta. När så stenen var färdig och vi skulle lasta den så reste ingenjören till Tyskland och köpte en gammal båt som dom lura på honom för 8000 kronor. Men den var så dålig så att

ACC. NR M. 9060:30.

30.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

när den skulle seglas till Simrishamn så sjönk den och så lå där 8000 kronor på sjöbotten. Det var Greve Hamilton som satsa pengarna. Vi fick en annan båt och så sände vi stenen till Danmark men när den hade kommit dit så ville dom inte ha den om vi inte gjorde om den. En sten skulle vara 13 cm bred och 25 lång och så hade vi inte fått göra dom. Ingeniören sa att vi kunde göra den så stor vi ville. Danskarna gav oss det beskedet att vi skulle komma in till Danmark och göra om stenen annars ville dom inte ta den. Men det ville inte ingeniören så vi fick ingenting betalt. Det var en stor pamp i Simrishamn den där ingeniören. Dom flagga i hela stan för honom när han kom dit och när han gick längs gatorna så bruka han ha fickorna fulla med pengar som han kasta ut till folket. Men vi fick inga pengar för vårt arbete. Vi skulle göra upp med honom till pingst hade han sagt men när vi ringde till Ovesholm där han var så sa förman att han hade rest sin väg och att han aldrig

ACC. NR M. 9060:31

skulle komma tillbaka för han hade gett sej iväg till Amerika. Med det beskedet fick vi låta oss nöja och ge oss av hemåt. Vi skulle till Degeberga och där var 4 mil dit så vi tyckte det var långt att gå. Vi skulle tala med gerven. Vi akordera med en bonde som lovte att köra oss på natten. Vi fick då gå av i alla oppförbackar. Han skulle då köra oss för 8 kronor. Vi kom så till Degeberga klockan 3 på morgonen. Där fick vi kaffe på ett ställe och så fortsatte vi till Ovesholm till greve Hamilton. När vi kom opp till honom så sa han att vi hade nog tjänt bra med pengar på den där åtenhuggningen men det sa vi då att vi hade inte fått ett öre för vårt arbete. "Var har då 22000 kronor blitt å," sa greven. Det hade han betalt ut till ingenjören. Vi förklara då för honom om ingenjörens affärer i Tyskland och allt det andra. Och då sa greven att han nog skulle kunna sätta fast ingenjören i Amerika om han ville

31
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9060:32.

32.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

men det ville han inte utan han tog igen pengarna på ett annat sätt. Ingeniörens far och en svåger till honom hade gått i borgen för honom och där tog greven ut alltihop. Ingeniörens far och svåger blev rent utfattiga och fick gå från sina gårdar. Och den där ingenjören var läsare till på köpet. Men det var nog inte så farligt med det heliga för en gång var där en som helt plötsligt kom in på hans kontor och då satt ingenjören och en annan läsare där och spela kort och drack konjak.

Vi hade en annan läsare här som sprang omkring och predika här förr. Dom bruka kalla honom för Vite Andersson. Han börja först med ett vanligt allmänt möte men sen ändra han det till jungfrumöte och då fick där bara komma kvinnor dit. Det var mycket allmänt att fruntimmerna här sprang på hans möte. Men så en gång var det nåra gubbar som tyckte att

dom skulle gå dit och se vad dom hade för sej där. När dom så kom dit så knaska dom på och då kom Vite Andersson och öppna men när han såg att det var karlar så ville han stänga igen men dom satte foten emellan och sen gick dom in och då såg dom att där inne låg alla fruntimmerna sprittande nakna på golvet. Gubbarna sa ingenting utan gick igen menssen passa dom på Vite Andersson och gav honom så mycket smörj så han våga inte hålla fler jungfrumöte här. Men det höll på att bli många skiljsmässor här i trakten då. Sen for Vite Andersson ner till Ovesholm och ställde in sig hos grevinnan. Men så hoppa han över skaklarna där också för han ville åt grevinnans kammarjänta. Det var så att grevinnan bad henne gå ut ett ärende en kväll men det ville inte jäntan för hon sa att hon var rädd för Vite Andersson. Det tyckte grevinnan var konstigt att höra sånt om en gudfruktig man och så kom dom överens att grevinnan skulle låna jäntans kläder och ge sej ut på kvällen. Och då stod Andersson och passa på. Och så rök han från Ovesholm också.

ACC. NR M. 9060:34

34.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Pintorpafrun.

Pintorpafrun bodde på ett herresäte oppe i Västmanland. Hon var hård och le mot sina underhavande. Dom fick aldrig komma det minsta för sent för då fick dom straff. Om dom kom 5 minuter för sent så tog hon ifrån dom deras bästa ko. Så var där en gång en toppare som kom en halv timme för sent och så skulle han ha straff. Han skulle gå ut i skogen och söka opp den tjockaste eken där var och den skulle han fälla och sen skulle han bära hem den till Pintorpafrun. Torparen förstod ju att han inte skulle kunna göra det men han gick i alla fall ut i skogen och han sökte också opp den tjockaste eken där var. Men så kunde han ju inte fälla den och ännu mindre bära hem den. Så han satte sej ned och fundera. Då kom där en svartklädd herre fram till honom och frågte vad som stod på och torparen sa hur det var. Då sa den svarte

ACC. NR M. 9060:35.

35
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

till torparen att han skulle hugga tre hugg i eken så skulle han sen få se hur det gick. Torparen högg tre hugg i eken och då föll den. Men sen gällde det att få hem den. Då sa den svarte att dom skulle bara sätta sej opp på eken så skulle han nog ställa om så eken kom hem till Pintorpafrun. Han och torparen satte sej opp bland grenarna och rätt som det var så var där två kraftiga hästar spända för eken och så bar det iväg hemåt. Men ner dom så kom fram till grindhålet så knäa den ena hästen och då sa den svarte: "Vad nu knäar du Svante." Svante det var Pintorpafruns förre man. Dom hade haft ett barn tillhopa som dom hade tatt livet av och kastat in det i en bakugn. Och när dom hade gjort det så hade dom hört ett skratt utanför fönsterna. Emellertid så kom eken fram till stora trappan och där kom Pintorpafrun ut och skulle se på men hon blekna genast för hon kände igen hästarna. När den svarte fick syn på Pintorpa-

ACC. NR M.9060:36.

36

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

frun så ville han ha henne med genast men hon ville ha uppskov på ett år men det gick inte den svarte med på. Då bad Pintorpafrun att få ta en kaplan med sej. "Ja, sa den svarte, det kan du få för han tillhör mej redan." Och så ville Pintorpafrun ha med sej sin kammarjante och det fick hon också. Sen bar det iväg i en svart vagn. Och dom for så det osade om det. När dom så kom till en stor röd gård så stanna dom där. Då tåg den svarte och kamma Pintorpafrun och han kamma henne tills blodet rann och sen tog han henne och dansa med henne så det osa brännt svavel och lågorna for omkring i rummet. Till sist så kunde inte Pintorpafrun mer utan hon dog. Kaplanen fick också stanna hos den svarte men kammarjantan fick resa hem igen för henne hade den svarte ingen makt med. Men hon fick först lova att inte tala om för någon vad hon hade sett.

När min far arbeta oppe i Uppland så var det nära intill

ACC. N:R M. 9060:37.

37
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Västmanland där och far frågte då om den där historien om Pintorpafrun var sanning. Far hade ju hört den här nere i Göinge men han visste inte om han skulle tro på den. Men där oppe sa dom att den var sanning. Och dom visa honom också herresätet och framför grindhälet låg också murkna stubbar efter eken som bevis på att det var sant.

Varulv. Mara.

Förr i tiden var det vanligt att fruntimmer som var havande ville skaffa sej en lätt barnafödsel och då tog dom en fölhinna och spände opp och sen sprang dom nakna genom den. Då fick dom en lätt födsel och slapp plågorna men det barnet som föddes blev olyckligt för var det en påg så blev han varulv och var det en tös så blev hon mara.

ACC. NR M. 9060:38.

38.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En gång var där ett girt par som var ute och hösta. När dom så hade hållit på en stund så sa mannen att han skulle gå bort ett slag. Och så sa han till frun att om där kom nåt djur och ville åt henne medan han var borta så skulle hon försvara sej med dom redskapen hon hade men hon skulle bara slå och inte sticka. När så mannen var gången och kvinnan gick där ensam så kom där rätt som det var en stor svart hund emot henne och hon slog allt vad hon kunde på den och den rev och bet efter henne och rev itu hennes kjol men så sprang den sen sin väg. Efter en stund så kom mannen tillbaka och då berättade kvinnan för mannen vad som hade hänt. Men sen när det blev middag så la sej mannen och skulle sova middag och kvinnan satt vid sidan om och titta på honom och då såg hon att han hade trådar av tyget i hennes kjol mellan tänderna och då väckte hon honom och sa: "Tvi dig du är en varulv." Då vaknade mannen och sa: "Ja det har jag vatt men nu har du fräls mig från det."

ACC. NR M. 9060:39

39
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En dräng tjänte en gång på en gård där husbonden hade en sån vacker dotter. Men drängen var så hårt ansatt av maran så att han ibland inte kunde stiga ur sängen och gå till sitt arbete. Så frågte han en god vän vad han skulle göra vid det och han sa till drängen att han skulle passa på när maran kom nästa gång och då skulle han stoppa igen nycklahålet och alla andra hål där var i rummet. Drängen passa så på när maran kom nästa gång och så stoppa han igen alla hålen i rummet och sen la han sej och sov. Men när han vakna på morgonen så låg husbondens dotter på golvet och då sa drängen till henne; "Jaså det är du som har vatt mara och plågat mig så ofta." Då svara hon; "Ja det är jag som har vatt mara, men det är slut med det nu. Nu tackar jag Gud för att jag har blitt frälst från det. Och det är du som har frälst mig."

ACC. NR M. 9060:40.

40.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Trolleljungby horn och pipa.

Vid Trolleljungby låg där en sten som varenda julafton stod på guldpelare och trollen dansa och hade fest under den. Ja stenen ligger förstås kvar där ännu men det är slut med dansen där nu. Så var där tre drängar som skulle göra en stor bedrift var.

Den förste Bestämde sej för att han skulle hämta trollens horn och pipa vid stenen. Han skaffa sej en häst och red iväg till stenen på julafton. När han kom fram så såg han att stenen var på guldpelare och det var stor fest under den. Trollen blev glada när dom fick syn på honom för dom tyckte om lite nytt sällskap så dom gick fram till honom och bjöd honom en dryck mjöd. Drängen tog emot det och låtsa att han drack men i stället slängde han det ut bakom sej och då kom det lite av det på hästens länd och det

ACC. NR M. 9060:4/.

41.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

svedde bort allt håret på länden på hästen. Sen fick drängen vara med i festen och då passa han på i ett obehagat ögonblick och knep hornet och pipan och så sprang han ut till sin häst och kasta sej opp på den och sprängde iväg hemåt. Så var där en kristen bland trollen som dom hade tatt och när han såg drängen fara iväg så ropa han åt honom att han skulle ria åjern årda och inte vägen den hårda och så skulle han ria tvärs över fårorna. När så trollen fick syn på drängen så ville dom efter honom men dom var tvungna att springa opp och ner längs fårorna för dom kunde inte springa tvärs över. Dom skrek: "Enföting, tvåföting, treföting, spring bra, spring bra." Men dom förlora mycket tid på att springa längs fårorna så drängen lyckades komma hem till stallet nätt och jämt. Han satte så in hästen och la sej själv i spiltan hos den för han ville vänta dagljuset. Trollen kom också in i stallen men dom kunde inte komma åt drängen för

ACC. N:R M. 9060: 42.

42
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

var gång dom närma sej så slog hästen efter dom. Och det hade nog gått bra om där inte kommit en annan in i stallet och tändt ljus för då slog inte hästen mer och då fick trollen fast i drängen och slet honom i stycken. Men hornet och pipan blev kvar och dom finns ännu på Trolleljungby. Där är mycket folk som har sett dom men nu är det visst förbjudet att titta på dom för dom fick för mycket folk som kom resande och ville se hornet och pipan.

Den andre drängen bestämde att han skulle göra sitt storverk vid en mölla. Det var så att där låg en mölla i trakten som brände ner varje nyårsafton. Så var det en nyårsafton. Drängen gick då dit och la sej på kvällen i en vrå och han hade en stor hund med sej också. När han så låg där så fick han se en massa troll komma dit och ställa sej i en ring på golvet och så band dom ihop svansarna med varandra

ACC. N:R M. 9060:43.

43
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och så tog dom varandra i händerna och så börja dom dansa.
Och dom dansa i en väldig fart så att golvet till slut
börja brinna och så brann möllan ner. Men strax innan
skicka drängen hunden på trollen och han bet och rev dom
allt vad han kunde. Sen byggde dom opp möllan igen och
nästa nyårsafton så gick drängen dit igen och la sej och
när han ligget en stund så kom trollen igen och när dom
då fick syn på honom så sa dom: "Har du den store kissen
med dig i år också?" Dränge svara då: "Jomen har jag så
och i år har den fått 7 ungar som är mycket värre än modern." "
Men se då ville inte trollen vara där längre utan dom gav
sej genast iväg. Och sen dess så fick den möllan vara i
fred för dem.

Det var också så att där var en som hette Stortrut som var
död men han gick igen och ställde till förtret. Och det

ACC. NR M. 9060:44.

44
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

var sagt att han inte skulle kunna bli i graven om dom inte kunde ta joralagen /svepningen/ från honom. Den tredje drängen bestämde då att han skulle ta joralagen från Stortrut. Så var det så att när Stortrut gick igen så la han alltid joralagen ovanpå graven. Därför passa drängen en gång på och knep joralagen och sprang upp med den i kyrktornet. Men Stortrut märkte det och kom efter men han kunde ju inte komma in i kyrkan utan han börja klättra oppför muren till tornet där drängen var. Allt emellenåt så skrek Stortrut: "Släpp Jeppa annars hoppar jag." Drängen hette Jeppa. Men han ville inte släppa joralagen med det första men när så Stortrut var ända uppe vid torngluggen och tog fast i joralagen så våga han inte hålla emot men han tog upp en kniv och skar av den flik av joralagen där Stortruts namn stod och sen slängde han det andra till Stortrut. Då hoppa Stortrut ner igen och gick ner i sin grav och sen kunde han inte gå igen mer.

ACC. N:R M. 9060 45.

45.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En gång var där en överste som hade en stor gård som han nyss hade köpt. Han fru hade en gång lagt ut linne till blekning i trädgården. Så en kväll, det var på sommaren ungefär vid 6-7tiden, så stod hon i fönstret och såg ner i trädgården. Då fick hon se en soldat som gick fram och tillbaka på gångarna. Hon blev rädd att det var nån som skulle kunna khycka linnet så hon sa åt sin kammarjänta att hon skulle gå ner och hämta in linnet, men jänta våga knappt men så gick hon till slut. Och hon rafsade ihop linnet fort och sprang in med det utan att soldaten gjorde henne nåt. Men så kom översten hem just då och han fick också se hur soldaten gick på gångarna. Han blev förargad och sa att han skulle nog köra undan honom så han tog en stor hund med sej och gick ner i trädgården. Men när dom kom ner där så ville hunden inte gå med mer utan han satte rumpan mellan benen och sprang in igen så fort han kunde. Men översten gick

ACC. NR M. 9060:46.

själv vidare och kom fram till soldaten och tala till honom men han fick inget svar. Så fråga han ett par gånger till men soldaten sa ingenting. Då blev översten arg och tog sin käpp och skulle slå till soldaten, men när han slog så träffa han ingenting utan käppen tog i bara luften. Då blev översten rädd för han förstod att det var en ande som kanske ville lämnat nåt meddelande till honom. Översten gick sen ner i trädgården flera kvällar men såg ingenting. Men så en gång när han var där nere så kom soldaten tillbaka och då hade översten och han ett samtal som ingen har fått veta vad det var. Men efter den dan så var översten mycket religiös.

46.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9060 : 47

47

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En gång var där en kolare som bodde i Småland. En morgon när han kom hem från milan så hitta han på förstutrappan ett litet barn. Det var en tös men han visste inte vems det kunde vara. Han frågte då sin kvinna om dom inte skulle ta barnet till sej och uppfostra det. Jo det tyckte kvinnan att det kunde dom gott göra för dom hade inga egna barn. Tösen växte opp och blev duktig så att hon kunde hjälpa kolaren vid milan. Och det var konstigt med det för sen den dan som kolaren tog hand om barnet så brann aldrig hans mila opp. Om han nån gång försumma den så var den alltid bra i alla fall när han kom dit. Och det syntes att där hade vatt nån och skött om den. Varje gång barnet fyllde år så låg där alltid en present på förstutrappan och då förstod kolaren snart vem som hade lagt dit barnet. En natt när han vaka över sin mila så hörde han en röst från skogen som sa:

" Du har varit snäll mot mitt barn. Fortsätt med det så skall jag löna dig gott." Snart var tösen 15 år och hon

ACC. NR M. 9060:48.

48
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hjälppte kolaren mycket i skogen. Hon var också alltid glad till humöret och sjöng visor för honom. Kolaren börja bli gammal också så han var glad att han hade sån bra hjälp av tösen. Men när hon sen blev 18 år så skulle hon en dag gå ut i skogen och sen kom hon aldrig igen och dom hitta aldrig nåt spår efter henne. Men efter den dan så låg där varje morgon lite pengar på kolarens förstutrappa, så han behövde inte gå i skogen mer utan kunde leva på dom pengarna.

På den tiden då trollen bodde här vid Trolleljungby så fanns det bara en kyrka här i trakten och det var Araslövs kyrka. Men trollen tyckte inte om att dom ringde i kyrkoklockorna utan dom ville förstöra kyrkan. Därför tog dom en stor sten och kasta den mot kyrkan men den träffa inte. Riktningen var nog rätt men den kom 1 kilometer för långt så kyrkan begick sej. Trollen använde sej av ett strumpeband när dom

ACC. N:R M. 9060:49.

49.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

skulle kasta stenen. Dom använde det som nån slags slunga.
Den stenen ligger ännu kvar här som bevis och dom säger
att det skall ligga en skatt under den. Men stenen är ju
så stor så där är ingen som kan rubba den. Dom säger
också att den stenen vänder sig var gång den luktar ny-
bakat bröd.

Där bodde också troll i Hallaberget. Strax intill där bodde
en gumma som dom bruka kall för Elna Hallamor. Hon stod
alltid på god fot med trollen så dom brukte gå och låna
allt möjligt av varandra. Och dom behövde aldrig hösta på
det stället för när det var tid att hösta så bryggde dom
bara en tunna öl och så satte dom ut den på åkern. Nästa
dag hade trollen höstat åt dom och druckit opp ölet. Var
det hö så hade dom hystat och var det säd så hade dom både
höstat och satt opp det. Men köra in fick dom göra själv.

/Elna Hallamor levde i slutet av 1700- och början av 1800 talen./

ACC. N:R M. 9060:37.

På en herrgård här i Skåne, jag minns nu inte vilken det var, skall det en gång ha funnits ett spökrum där ingen våga ligga. Dom hörde ofta skrik och rassel av kedjor från det rummet. Men så en gång var där en som reste dit och bad greven som ägde herrehården att han skulle få ligga i rummet. Greven sa att det var nog inte värt men mannen ville inte ge sej så till slut fick han lov. Han hade en tjänare med sej. Så när det blev kväll så lät han tjänaren gå och lägga sej och så satte han sej själv i spökrummet och börja läsa i en bok. Rätt som det var så hörde han ett buller men han sökte låtsas som ingenting och fortsatte läsa. Men så blev bulleret starkare och han hörde tydligt hur det rassla med kedjor. Då var han tvungen att titta upp och då fick han syn på en gammal man som såg rent vanställd ut och han hade kjedjor kring ben och armar. Spöket gjorde tecken till mannen att han skulle följa med och det gjorde han. Spöket

50
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9060:57

51
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gick då ut ur rummet och ut ur huset ut till baksidan av huset och när dom hade kommit till en viss plats så försvann spöket. Nästa dag så kalla mannen till sig greven och bad honom följa med och så peka han ut det ställe där spöket hade försvunnit. Och när dom börja gräva där så hitta man ett valv och innanför det en fängelsehåla och i den var där ett skelett som hade kedjor kring ben och armarna. Sen såg dom aldrig till spöket mer utan det fick ro.

Mens vi talar om herregårdar så kommer jag ihåg en historia Thottarna på Trollenäs. /Onsjö hd./ Där var en som hette Tulesson Thott som gick över till kristendomen och lät bygga sig en kyrka på näset. En bit från Trollenäs låg där en borg som hette Storetorn och den ägdes av en som hette Vogn. Thott och Vogn hade förr varit goda vänner men sen Thott gick över till kristendomen så tyckte inte Vogn så

ACC. NR M. 9060:52.

bra om det men dom bruka ändå träffas och så satt dom en gång och spela bräde om pengar. Thott förlora hela tiden men han fick ändå behålla pengarna om Vogn fick en holme i en sjö som hette Lillsjön och det gick Thott med på. Vogn byggde då ute på holmen ett tempel åt Oden och han sa att den 1 maj skulle han låta offereldarna brinna åt Oden. Men det blev så stark bläst den dan så hela templet brann ner och Vogn brann själv inne.

När Thott dog så blev han gravsatt i ättens gravhög som dom brukte kalla för Tulehögen. Dom sa att när det skulle bli krig så ~~kk~~ kunde man från högen höra hur dom slamra med sina vapen. Och dom har hittat mycket med guld kring den högen. En gång var där en dräng som hitta ett armband av rent guld. Och en annan gång var där en som hitta en guldkedja, som var så tjock som ett finger.

52.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9060:53

53

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Potteboa Jösse.

Potteboa Jösse var rent orimligt stark men så var han inte av vanlig släkt heller. Hans mor var en vanlig kvinna men hans far var ett troll. Han var född i Småland.

En gång var där en kvinna som skulle gå ut i skogen med middag till sin man. När hon kom dit så såg hon mannen och gav honom middag och sen han hade ätit så vänskapades de lite och sen gick hon hem igen. När sen hennes man kom hem så svor han och domederade rör att hon inte kommit till honom med middag. Hon sa som det var att hon hade varit där med middan och han hade ätit. Men det sa han var fel och hon tyckte det var konstigt men hon sa ingenting mer. Så en tid efter så fick hon en påg och det var Potteboa Jösse. Mannen misstänkte först ingenting utan trodde det var hans egen påg. Men så

ACC. NR M. 9060:54.

54
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

en dag när Jösse var 18 år så fick mannen syn på att ena hörnan på huset hade sänkt sej så han sa till Jösse att han skulle springa ner i byn och hämta folk så att dom kunde lyfta hörnan och sätta en sten under. Men då sa Jösse att det kunde dom nog själv göra. Sa sa han till fadern att han skulle hämta en sten och så skulle Jösse själv lyfta huset så att fadern skulle kunna lägga en sten under. Mannen tyckte det var ren konstigt men han hämta stenen och så lyfte Jösse i hörnan så det knacka i hela huset. Och mannen kunde så lägga stenen under. Men när det var gjort så förstod mannen att han inte var far till Jösse utan han märkte hur det stod till så han gick in i stugan och gråt. Men Jösse var en snäll och duktig karl så han fick bo kvar.

En gång skulle Jösse gå till handelsbon och hämta hem en säck salt. Bokhållaren frågte om han hade en skjuts med men

ACC. NR M. 9060:55

55.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jösse sa att det hade han inte utan han skulle själv bära hem den. Då sa handelsmannen att han skulle ge honom hela säcken om han rådde med det, men han fick då inte vila på vägen. Jösse gick med på det och tog säcken och gick hemåt. För att göra det omöjligt så hade handelsmannen lagt en lOpundare i säcken men det märkte inte Jösse. Bokhållaren gick efter för att se hur det gick. När så Jösse kom upp i skogen så var där gott om lingon och då gick han en lång stund och plockade lingon men han släppte inte säcken för det. När han sen kom hem så slängde han ifrån sej säcken och tömde den. Då fick han syn på lOpundaren och den behöll han. När sen handelsmannen ville ha ige n sin lOpundare så sa Jösse att det fick han inte för det som var i säcken det var hans och därvid blev det.

ACC. NR M. 9060:56.

På Araslöv var där en baron som hette Henning Wrangel som var väldigt stark. Han skicka ut ett meddelande att den som kunde besegra honom i brottning skulle få 100 kronor. Där var många som anmälde sej men baronen la dom allihopa utan krus. Men så fick Potteboa Jösse reda på det så han reste ner till Araslöv och anmälde sej och baronen gick med på att brottas med honom. Baronens skulle ta första taget och när han tog det så fick han ner Potteboa Jösse på knä men sen gick det inte längre. Då sa Jösse; "Jaså du e så stark ändå." Men så skulle Jösse ta och han slängde baronen i marken i ett nafs så att han inte kunde resa sej på en hel timme. Då sa baronen; "Du e den förste som besgrat mej och den ende också för nu vill jag inte vara med om fler anmälningar mer. Men dina pengar ska du få. Och så fick Potteboa Jösse de 100 kronorna.

56
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9060:57

57
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På en herrgård var där en fröken som var förlovad med en officer som var utomland och kämpa i krig. Dom hade kommit överens att dom skulle gifta sej och dan var redan bestämd. Så en dag när fröknen gick på vägen och skulle gå över en bro så fick hon se att hennes fästeman kom gående på den andra sisan av bron. Hon blev förstas glad och sprang emot honom men när hon kom över bron så fanns där ingen. Hon fråg nära arbetare som var i närheten om dom inte hade sett en officer men det hade dom inte. Då blev hon rädd och sprang hem och efter nåra dar så kom det bud från utlndet att hennes fästeman hade dött i en strid. Hon blev mycket ledsen och ville inte äta. Så en dag kom det en syn till henne och då såg hon sin fästeman och han sa till henne att hon skulle inte sörja utan hon skulle söka tröst hos Gud. Men hon brydde sej inte om det utan sörjde fortfarande så att hon till slut måste lägga sej till sängs. Då kom hennes fästeman

ACC. NR M. 9060:58.

58.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

för henne igen och sa till henne att hon skulle be Gud om
nåd och förlåtelse för sina synder för nu skulle hon dö.
Och det gjorde hon också strax efter.

Blå Jungfrun.

Var skärtorsdagsnatt så far alla trollpackor till Blåkulla.
Dom sätter sej då framför kakelugnen på en kvast och så
har dom med sej en katt och en kaffekanna och så säger dom:
Rätt opp och rätt ut i djävulens namn. Och sen bär det iväg ut
i luften. Dom ska då alltid till Blåkulla för att träffa
den onde och så får dom av honom redigöra för det onda som
dom gjort under året och så får dom nya order. Och den onde
undervisar själv alla nykomlingar om hur dom skall bära sej
åt. Blåkulla är en sten som ligger mitt ute i sjön mellan
Kalmar och Öland men den kallas nu för den Blå Jungfrun.

ACC. NR M. 9060:59.

59.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gastabloss.

Jag har ofta sett gastabloss. Det är lantmätare som har mätt falskt med vilje medan dom levde och så får dom efter döden hålla på med att gå omkring på nätterna och mäta.

Jag stod en gång vid 9-tiden på kvällen och titta ut i dörren. Då fick jag se ett blossom stå opp rätt lång borta. Det var först gult och sen blev det blått och det kom allt närmare och rätt som det var så for det opp och lyste mej rakt i nosen men sen försvann det.

Min mor och jag skulle en gång gå till Kristineberg och vi skulle då gå förbi en kyrka. Det var sent på kvällen. När vi så kom fram till kyrkan så fick jag syn på ett blossom precis vid foten av tornet. Jag knuffa till mor och peka på

ACC. NR M. 9060:60.

60.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på det och så sa jag högt till mor: Se mor, där är ett gastabloss." Men då tog mor mej i armen och sa till mej att sånt skulle man hålla tyst med när man såg. Man fick inte tala om det samma dag för då kunde man bli straffad genom nån sjukdom.

En gång var där en som hade gått vilse i en stor skog och han kunde inte hitta rätta stigen. Men så fick han rätt som det var se ett bloss komma mot honom. Då sa han: " Det var bra att du kom för nu ska du lysa mej hem." Och blosset börje gå längs en stig och snart var mannen kommen hem. Men just när han skulle gå in genom dörren så fick han sig en orre så han damp i marken. Det var för att han vatt så oförskämd och tvingat blosset att lysa honom.

ACC. NR M. 9060:61.

61.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gastar.

En gång var där en som var ute och leta efter en vän och han hade kommit rätt långt bort. Då fick han se att där var två gästar som slogs med varandra. Mannen gick då bort till dom och frågte vad dom slogs om. Dom höll då opp och så sa den ena att han i livet hade blivit skyldig den andre 3 öre. Och dom pengarna ville nu den andre ha igen men han hade inga pengar så han kunde inte betala. Då sa mannen att han ville gärna betala om det gick för sej. Det kom dom så överens om och så fick den andre gästen sina 3 öre. Men så skulle den förste gästen tacka och han så till mannen att om han kom i nån nöd så skulle han bara tänka på honom så skulle han komma och hjälpa honom. Så var det en gång så hade mannen kommit långt bort från hemmet och han kunde inte hitta hem. Då kom ~~st~~ han till att tänka på gästen och då kom han genast och hjälpte honom hem på några minuter fast det var 10 mil hem.

ACC. N:R M. 9060:62.

Svartkonstbok.

Förr så var det mycket vanligt att dom hade svarkonstböcker här. Och dom var farliga att handskas med för den som inte kände riktigt till dom. En gång var där ett gift par som hade en sån svartkonstbok och så var det en söndag då mannen hade haft den framme på morgonen. Sen skulle dom gå i kyrkan och då hade han glömt att lägga in svartkonstboken i skåpet så den lå på bordet när dom var gångna. Dom hade nära barn också och dom var inte med i kyrkan utan dom fick fatt i svarkonstboken och börja bläddra i den och rätt som det var så var rummet fullt med pysslingar som frågte vad dom skulle göra och det kunde ju barnen inte reda ut. Men mannen som satt i kyrkan kände på sej att där var nåt i olag hemma så han sprang hem och fick se hur det stod till. Då sprang han ut på gården och kasta en skäppa linfrö och sa åt pysslingarna

62.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9060:63.

63

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

att dom skulle plocka opp det. Dom rusa ut och börja med arbetet och det var snart gjort men under tiden hade mannen fått fatt i rätt sida så att han kunde mana bort dom igen.

Vid Roxen låg där en gång ett slott som hette Sternarp som hade stora källare som var fyllda med skatter. Vid Roxen var där också en massa troll som bodde. Så var det en gång då trollen skulle fira ett bröllop och då gick dom opp till grevinnan och frågte om dom inte kunde få ha bröllopet i källaren. Grevinnan sa att det skulle dom få men då sa trollen att hon skulle lova att dom inte skulle bli störda för då skulle det hända en olycka så att slottet skulle komma till att brinna ner. Så hade trollen bröllop men så var där en piga som var nyfiken och gick ner i källaren för att se och nästa morgon fann dom henne död och stax efter brann hela slottet ner till grunden.

ACC. N:R M. 9060:64

Och där vid Roxen var där en gång en riddare som skulle bygga sej en borg. Han hade sett ut var den skulle ligga och satt ut nåra stenar till märke. Så en dag gick han dit och skulle titta och då fick han se enn pyssling som gick där och sjöng:

Varför stör du friden vår
här vi bott i sjuhundra år
stenarna flytta längre bort
att din fröjd ej bliver kort
trotsar du är hämniden vår
snart din borg då öde står.

Sen försvann pysslingen och riddaren flytta stenarna till en annan plats och så fick han vara i fred för pysslingarna.

64
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9060:65.

65
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På Araslövs gård tjänte där en ryktare som hette Wiberg.
Min far tjänte ihop med honom. Så var det en gång dom träfftes
så sa Wiberg till far om han ville gå med till ryktarekammaren
så skulle han få en sup. Ja far ville gärna gå med. När
dom så kom dit och Wiberg hade slatt opp supen så hörde
far att där var nån som kom efter dom i gången. Och rätt
som det var så vände Wiberg sej om och sa: Jså e de du. Vad
vill du? Ska du också ha dej en sup?" Men då förstod far
att det inte stod riktigt till så han gick igen. Då frågte
Wiberg varför han gick och om han inte skulle ha sin sup.
Men far sa till honom att han ville inte ha nåt med honom
att göra.

Den där Wiberg kunde resa till stan och vara borta länge
utan att han brydde sej om korna. Men det var konstigt för
dom stod aldrig och skrek utan dom stod alltid och mumsade

ACC. NR M. 9060:66.

66

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

även om han var borta hela dan. Så en gång hade Wiberg vatt borta hela dan och då tyckte förvaltaren att det gick för långt så han sa till Wiberg att så fick det inte gå till. Men då frågte Wiberg om korna hade skriket eller vatt bråkiga. Men det hade dom inte och så sa förvaltaren att dom skulle se nästa dag hur mycket mjölk det blev för han sa att korna kunde ju inte ge nån mjölk när dom inte fått foder. Men då sa Wiberg att dom skulle nog ge lika bra mjölk som vanligt. Och det gjorde dom också. Det var precis som om där hade vatt nån och fodrat korna mens Wiberg var borta men där var aldrig nån som såg nån.

Wiberg skulle också tämja oxarna och köra in dom. Han kunde få dom till att gå precis hur han ville. En gång tog han två unga oxar som dom aldrig kört med förut och dom gick precis som om dom aldrig gjort nåt annat än plöjt. Så kom

ACC. N:R M. 9060:67.

67

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

förvaltarens dit och när han såg hur fint oxarna gick så
sa han dom var ju så snälla så dom kunde nästan annan köra med.
Men det gick inte alls för när den andre skulle köra så bara
besa dom iväg. Men Wiberg hade alltid nåt fuffens för sej
och viska dom nåt i örat som ingen annan fick veta.

I Färila bodde där en gammal gubbe som var smed. Han kunde
lite mer än vanligt folk. På ett ställe hade dom en ilsken
hund. Så var där en gång en som skulle täcka taket med halm.
Då sa husbonden till honom att om han kunde få in hunden i
hundkojan så skulle han få en tunna råg. Taktäckaren försökte
men det gick inte alls för hunden var så ilsken så han våga
inte gå fram till honom. Just då kom smeden förbi och då
frågte bonden smeden också om han kunde få in hunden så
skulle han få en tunna råg. "Ja det ska vara en smal sak,"
sa smeden och så gick han bort mot hunden. Han hade ingenting

ACC. NR M. 9060:68.

68

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

att slå med men hunden gick likaväl baklänges och jämra sej till slut så sprang han in i hundkojan. Då böjde sej smeden ner och stack handen in i kojan och drog ut hunden och la honom på marken och den låg orörlig kvar. Smeden fick så sin tunna råg och gick sin väg. Men sen den dan så ville hunde inte äta en bit mat och till slut så var dom tvungna att skjuta honom.

Här var en som hette Johan Karlsson som en gång sprang tvärs över en åker och rätt som det var så snubbla han över örat till en kopparkittel. Men när han sen vände sej om och skulle ta opp den så var den försvunnen och fast han grävde så hitta han ingenting.

ACC. NR M. 9060:69

69
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Min far gick en gång och vakta kor oppe i Hanaskog. När han gick där så fick han en dag se att överallt i träna hängde fullt med hyvelstickor. Han tyckte det var konstigt men han gick vidare. Men så tänkte han efter en stund att han skulle gå tillbaka igen och se om dom var kvar men när han kom dit så var där inte en spåna. Han ville inte tala om det samma dag för att han inte skulle bli sjuk men när han nästa dag talte om det så sa dom till honom att han hade vatt dum som inte plocka ner så många stickor han kunde för hade han gjort det så hade han nog blivit rik för dom var förvandlade och var nog egentligen guld eller silver. Far gick dit sen flera gånger men han fick aldrig se dom mer.

ACC. N:R M. 9060:70.

70
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hobergsgubben.

Hobergsgubben var ett troll som bodde i Småland. Strax intill Hobergsgubben bodde där en bonde. Så var det en gång då bonden skulle ha ett barn döpt och skulle ställa till kristnagille och då tyckte han att han var tvungen att bjuda Hobergsgubben också men han ville inte gärna för Hobergsgubben åt en sån massa mat. Men han visste inte hur han skulle bära sej åt för att låta bli att bjuda honom. Men så hade han en dräng som sa att det skulle han klara av och det så att Hobergsgubben inte skulle bli arg. Han gick dit och bjöd Hobergsgubben till gillet och så sa han att det skulle bli dans också och att trumslagaren skulle spela. Trumslagaren det var Tor. Och när Hobergsgubben hörde det så ville han på inga villkor gå dit för trumslagaren hade en gång slatt lårbenet av honom. Men han ville ändå ge kristnagåva och så

ACC. NR M. 9060: 71

71
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

tog han fram en stor säck och öppna en låda där det fanns rent guld i och så hällde han i säcken. Så frågte han drängen om dom bruka ge mer och då svara drängen att han hade sett dom som gav mer. Då sa Hobergsgubben: "Ingalunda vill jag vara den sämste." Och så fortsatte han att hälla i säcken. Så frågte han drängen igen om där var nån som bruka äge mer och drängen sa då att han hade sett dom som gav mer. Då sa Hobergsgubben som förut att han inte ville vara sämst så han fortsatte att hälla i . Men så tyckte drängen att det var nog för han var rädd att han inte skulle orka bära mer så han sa till Hobergsgubben att så mycket hade där aldrig vatt nån för som gett. Och så fick drängen säcken med sej hem och så dela husbonden och drängen guldet och så blev dom rika bägge två.

ACC. N:R M. 9060: 72.

Kitta grå.

En gång var där en man som hade försvurit sej åt fan. Fan skulle få hans själ om han fick sälja allt som han ville. Men var där nåt som mannen inte kunde sälja så var han fri från kontraktet. Mannen satte opp affär och ha fick också sälja allt han hade men så börja han bli orolig för sin själ. Och när han hade tjänat en massa pengar så tänkte han att han skulle söka göra sej fri från kontraktet. Han visste inte hur han skulle göra men så gick han till en gammal kärring som dom kalla för Kitta grå och frågte henne om hon kunde hjälpa honom. Hon lova att hon skulle hjälpa honom och så sa hon till honom att han skulle tjära henne och sm slå fjäder på och sen skulle han sätta henne på disken i affären och försöka sälja henne. Han gjorde som hon sa men där var ingen som ville ~~sälja~~ köpa henne.

72
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Aa 1170

ACC. N:R M. 9060:73.

73
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Så kom fan till mannen och ville göra opp . Men då sa mannen att där var en sak till som han inte kunde sälja. Och då gick fan med dit och sa att han skulle köpa det men när han fick se att det var Kitta Grå så ville han inte köpa henne för han sa att henne kände han till förut. Och så blev mannen fri från kontraktet med fan.

Här i Färlöv var där en man som hette Strömbäck som byggde sej ett nytt hus. Och till grundsten så fick han en sten som hade ligget på kyrkogården. Men när huset sen blev färdigt så blev där ingen riktig ro i det. En gång när hans fru var ensam hemma så knacka det på rutan men där syntes ingen när hon titta efter. Och så fortsatte det 4 gånger och det var alltid vid samma tid. Siste gången så var det en vinterkväll. Då var mannen ensam hemma och det knacka vid den

ACC. NR M. 9060:74

24
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vanliga tiden. Och strax efter kom frun hem. Mannen sa då till henne att det knackat på rutan och undra om hon hade sett någon men det hade hon inte. Så kom dom överens om att dom skulle titta i snön vid förnstret om där hade vatt nån som gått där. Men när dom titta så fanns där inte ett spår.

Dom där Strömbecks hade också en liten dotter som dog för dom. Dom sörjde mycket och en natt när dom låg och sov så vakna mannen och fick då se att mellan deras sängar satt en stjärna. Han titta länge på den men sen försvann den.

En gång sent på kvällen satte deras symaskin sej igång utan att där var nån som rörde den. Dom hörde tydligt hur den gick men som såg inte att hjulet rörde sej. Sen tyckte dom att det var kusligt att bo där så dom sålde huset och byggde sej ett nytt men den gången la dom inte en sten från kyrkogården till grundsten. Och där såg dom heller ingenting.

ACC. N:R M. 9060:75.

25

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Spöke.

På Karpalunds gård var där en som hette Gustav Olsson som hade arrendet. En kväll var han ute vid 8-tiden och skulle sätta in sin bil i garaget. Då fick han se en svartklädd herre komma in genom grindarna och gå rakt ner i trädgården. Han gick rakt förbi Gustav Olsson men han hälsa inte. Gustav Olsson tyckte det var konstigt så han gick också ner i trädgården för att se efter vem det var. Han kände inte igen honom men han kom ihåg hur han såg ut. Men när han kom ner i trädgården så var där ingen. En tid efter var han på besök hos sin syster i Önnestad och då berättade han för henne vad han hade sett. Systemerna så då att det var nog gamle patron Harr som gick igen. Hon hade ett fotografi av patron och när Gustav Olsson fick se det så kände han genast igen det. Det var han som hade kommit till

ACC. N:R M. 9060:76.

26
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

trädgården. Men sen såg Gustav Olsson inte skepnaden mer.

Dä rvar mycket sånt konstigt på Karpalund. Patron Harr hade vatt gift och dom sa att han och hans fru hade haft ett barn ihop som dom mördat och gräv ner i trädgården. Och det stämde nog för när dom sen grävde en gång i trädgården så hitta dom rester efter ett barnlik där. Där var ett rum som dom aldrig våga begagna för det spöka där. Om nätterna var där nån som löpte opp och ner mellan det rummet och köket som dom hade i källaren. En kväll var där bara en tös hemma och så hörde hon nån komma i trappan och hon trodde det var fadern så hon sa; "Jaså du kommer nu." Och medesamma fick hon sej en tjong i bröstet så hon satte sej på golvet.

ACC. N:R M. 9060:77.

77
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kyrkogrim.

När dom förr skulle viga in en kyrka så skulle dom alltid mura in ett levande väsen i muren. Det gjorde detsamma vem eller vad det var för den förste dom fick tag i den mura dom in och sen fick han vara kyrkogrim och vakta kyrkan. Likadant var det när en kyrkogård skulle invigas. Då skulle dom också ta den förste dom fick fatt i och begrava levande så blev den också kyrkogrim och skulle vakta kyrkogården.

När dom här i Färlövs kyrka skulle inviga kyrkogården så fick dom tag på en liten tös och henne tog dom med sej och gav henne en smörgås och la na i graven. Sen börja dom hälla jord på. Då sa tösen : "Ni håller ju jord på min mad." Men det hjälpte inte utan hon blev levande begravd.

ACC. N:R M. 9060:78.

78

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Göra upp kontrakt med den onde.

När där var nån som ville försvära sej till den onde så skulle han gå till ett vägskäl där det gick 4 vägar. Sen skulle han ställa sej där och läsa opp nåt som jag inte vet vad det var. Men då kom den onde och gav instruktioner och sen kunde man önska vad som helst så fick man det. Men den onde skulle ha själen.

Här var förr två systrar som hette Ridderskans. Den ena bodde på Araslöv och den andra på Färlövsholm. I Araslöv fanns där en kyrka men i Färlöv fanns där ingen på den tiden. Men så blev systrarna ovänner och så svor dom att dom aldrig skulle vistas under samma tak. Och då blev den systern som bodde på Färlövsholm tvungen att bygga sej en egen kyrka. Den ville hon ha strax vid Färlövsholm och dom satte också

ACC. NR M. 9060: 79

79
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i gång och skulle bygga den där. Men var gång dom hade
samlat ihop timmer och annat så blev det om natten flyttat
ner i Färlöv utan att dom kunde förklara hur det gick till.
Så till sist var dom tvungna att bygga kyrkan nere i
Färlöv där hon nu ligger för det var dit det flyttades på nätterna.

Oppe i Roalöv finns där en sten som dom säger att det
blossar under. Här bor eh som heter Nord som har vatt där
och dom sa att det skulle ligga en skatt under stenen.
Därför gick Nord och en del andra till en klok gubbe och
frågte hur dom skulle kunna komma åt skatten. Den kloke sa
att dom skulle gå dit vid ~~fuklmåne~~ nymåne och att det låg
en drake över skatten men den skulle dom inte vara rädda
för för den skulle nog han hålla styr på. Så gav dom sej
iväg. Dom var 4 stycken. Och så bö ja dom gräva men så blev
en av dom ked på det och gick hem men dom andra fortsatte.

ACC. N:R M. 9060:80.

80

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Dom såg tydligt att där inte hade vatt nån och grävt förut
men dom hitta ingenting. Då gick dom till den kloke igen
och han sa att han visste att dom inte hittat nåt för dom
hade grävt en 3-4 meter på fel sida. Men han sa att dom
skulle gå dit igen vid nästa nymåne och gräva igen men där
var ingen som våga gå dit igen för dom var rädda för draken.
Men den kloke sa att det hade lönat sej att gräva där för
skatten var så stor att dom skulle kunna lösa in hela
Färlövs by med den. Där skulle finnas pengar, plattor av guld och s
och silver, ringar och armband av guld. Den kloke bodde
i Lönsboda.

När dom hade grävt ner en sån skatt och det fått ligga en
tid så tillhörde den den onde och han satte en drake till
att vakta den.

ACC. NR M. 9060: 8/

81

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tomten.

Förr så satte dom i gårdarna alltid ut mat till ~~ti~~tomten för att han skulle hjälpa till i gården. På ett ställe fick dom en gång ~~syn~~ på honom när han arbeta och då kom han knogande med bara ett enda strå på ryggen. Och då sa dom åt honom att det var inte mycket att göra sej besvär för. Men då blev tomten arg så han sa att hädanefter skulle han släpa lika mycket från gården som han hade burit dit förr. Dom hade förr stått sej bra på den gården men efter den dan så börja det gå bakåt så dom blev till sist alldeles utfattige och fick gå ifrån gården.

På ett annat ställe så tyckte dom att det var synd om tomten att han skulle ha så dåliga kläder. Så dom la ut nya fina till honom. Men efter den dan så ville han inte arbeta för han tyckte att han blivit alldeles för fin för det.

ACC. NR M. 9060: 82.

På Araslöv fanns där förr ett storkpar som kom varje år.

Vartannat år så kasta dom ner ett ägg och vartannat år

kasta dom ner en unge. Det skulle vara liksom betalning

för att dom fick vara där. Det slog aldrig fel.

Och dom hade också sagt att så länge dom storkarna fanns

kvar där så skulle Araslöv intte brinna. Men så ett år så

var där nån okynning till påg som hade dödat den ena storken.

Och nyårsafton precis när det nya året gått in så börja

gården brinna och sen har där inte vatt storkar där. Så

man kan se att det stämde precis som det var sagt.

82.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9060:83.

83.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Rida Staffan.

Annandag jul så var där alltid en 3-4 stycken i sällskap som skulle rida Staffan. Far var ofta med. Han brukade låna häst av en torpare. Och den hästen var så liten så att far kunde rida in i stugan med den. Dom andra fick stanna utanför och så sjöng dom Staffansvisan. Jag minns bara:

Staffan var en stalledräng

Vi tackom nu så gärna

Vi vattnar våra fålar fem

alltför den ljusa stjärna

Solen lyser inte än

men stjärnorna på himmelen de blänka.

Dom fick nötter och äpplen och så brännvin förstås. Dom börja alltid vid 4-tiden på morgonen.

ACC. NR M. 9060:84

84.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julottan.

Juldan skulle dom alltid fara till julottan och när sen
det var slut där så skulle dom alltid köra ikapp hem för
den som kom först hem han skulle få först inbärgat. Men
det var ju rätt så orättvis med den kapplöpningen för dom
som hade närmast till kyrkan dom kom ju alltid först.

Till slut vill jag återge en visa som Nils Olsson låtit
mig skriva av. Den skall enligt honom härstamma från 1700-talet.

ACC. N:R M. 9060:85.

Göingevisa.

Hör Tue stå du här

mens ja går in o lyss

om mor vell homle ha

o köba mens da byss

Soj tell vårt homlalass

gi ögen nönna strå

äss du har hälan te

så ska du brännvin få.

Ja tror da säkrast är

ta å se sina lue

förr än en traskar in

i husets gillastue

Ja så här ä hob folk

peruker i var vrå

kontanter herrskafolk

båd vide grön och blå.

25 6.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9060:86

Guss fre! Välkomme mor!

Vell mor nu homle köpa

så ska hon få gött köp

som där uppå kan löpa

ja får ta in onn drom

ja såe I ville ha

mor skänker vell en sup

så ska ja måla bra.

Du hojre gör så väl

gack ud om denna porten

där står ett homlalass

rob in den pågalorten

som vajtar lass och ög

Be honom ta onn drom

på ryggen mä sej in

å binna lassed om.

86.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9060:87.

Så höer välborna mor
ä homlan som ja mojnar
dä långa homlor är
förudan sånn o stojnar
I tann rätt holgans te
I köpen öllt mett lass
Ja höer här gille ä
nu kom ja rätt te pass.

Men om separation
törs ja nu lidet skämta
ä dä vår krogeman
som står i vråen o flämta?
I skänken i ojtt glas
att han kan få koras
så vell ja dansa mä
äss ja får sålt mett lass.

87

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9060:88

Soj pigerna doj stå
i vråen där o smiska
då vore penga värt
å-veda va de viska
Ja tror dåj mojna rätt
de bye me i dans
men ja ska visa dom
öd ja ä ingens hans.

Hör Tue ta min hatt
släpp inte mina vantar
ta hid min nya snärt
Nu vell ja lidet ganta
å visa att jag är
en sådan Göingekar
som ivlas mycket kring
å ossa dansat har.

88

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9060:89

Allo jungfru ga fort
ta fatt i mina böjsor
så vell vi springa om
te dan i stuan lyser
Ja dansen ärer te
min karska krogeman
hålta opp du speleman
nu soj du hor ja kan.

Spel opp onn Göingedans
spar inte fajlesträngen
här ska du veda att
den rätte Göingedrängen
vell dansa, spel opp bra
där har du ojn krigsten
Spel, kärlek ska du få
bå öl o brännevæn

89.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9060:90.

En skål här krogeman
så bojnen intet stanna
Lad ingen hastighed
hos er i afton sakna
går uppå karavis
bu opp er kärska brüd
och dansa så omkring
te klockan hon slår tre.

Hör Tue var nu snar
å packa de på dörren
ja skulle be god natt
men ja får be god morron
Lägg tömmen på min ög
kom så o si me te
så vill ja hädanåt
a fara hajn mä fre.

90.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9060:9/

Du säj ja men o saunt
ä ja nu å me luan
nu sojr da ud för mig
om ja ska gå i stuan
Äss ja ska gilla mer
mä detta köpstafolk
så sia doj ja är
onn öl- o brännvinsholk.

Ers vördig far, här prat
stort är och så processer
I nu förlåden me
ja genast står för rätta
doj pigan mojnte så
att luan min hon finns
i bänken där ja sad
dä numret tjänte minst.

9/
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9060:92.

I skon ha möen tack
ja ska vall inte glömma
ja skänker oer igen
mä va ja kan ha hemma
En plogebill å järn
ett dussin hästesko
mä mera som I kan
behöva i ert bo.

Säj där, ja visste vajl
den loje där hon då
å lura där uppå
äss henne männe få
Men hör du kom mans hid
du har fått gille nog
du så hur hon så ud
allt som en smorder kork.

92.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9060:93.

Go natt, välkomme Job
å tack för denna stunden
du hyre, gör så vajl
o släpp me ud för hunnen
Go natt här krogeman
go natt min karska brud
äss om ja trillar kull
så gåer mett glas itu.

Per Göing ä mitt namn
ja bor i Höga lia
där känner me vart barn
som fölket ved o sia
Där känner me var man
så ock var söjnapräst
doj veda ölla att
ja flinker ä te häst.

93.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV